

Põltsamaa Viljandi mnt ja K. A. Hermannini tn puude hinnang

Põltsamaa linn, Jõgevamaa

Töö nr: 20018HI2

Põltsamaa Viljandi mnt ja K. A. Hermannini tn puude hinnang

Tellijä: Põltsamaa Haldus OÜ

Koostaja: Sulev Nurme

Vastutav spetsialist: Sulev Nurme

Kaanepilt. Vaade K. A. Hermannini tänava puudele. Foto: Sulev Nurme

©AB Artes Terrae OÜ 2020

Sisukord

SELETUSKIRI.....	4
1. Sissejuhatus.....	4
1.1. Töö koostamise alus	4
1.2. Objekti lühikirjeldus, inventeerimise eesmärk	4
2. Hindamise metoodika	5
3. Hinnatud puude lühikirjeldus ja seisukord.....	6
3.1. Viljandi mnt.....	6
3.2. K. A. Hermannini tn.....	6
4. Taastamisistutused.....	7
5. Orienteeruvad tööde mahud	8
5.1. Viljandi maantee	8
5.2. K. A. Hermannini tn.....	8
Lisa 1. Viljandi mnt puistu koondtabel.....	9
Lisa 2. K. A. Hermannini tn puistu koondtabel.....	10

JOONISED

Joonis 1. Viljandi mnt puistu plaan / taastamisistutuste plaan	M 1:500
Joonis 2. K. A. Hermannini tn puistu plaan / taastamisistutuste plaan	M 1:500

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

1.1. Töö koostamise alus

Käesolev töö on koostatud Põltsamaa linnas K. A. Hermannini ja Viljandi mnt puude dendroloogilise inventeerimise ja hindamise kohta.

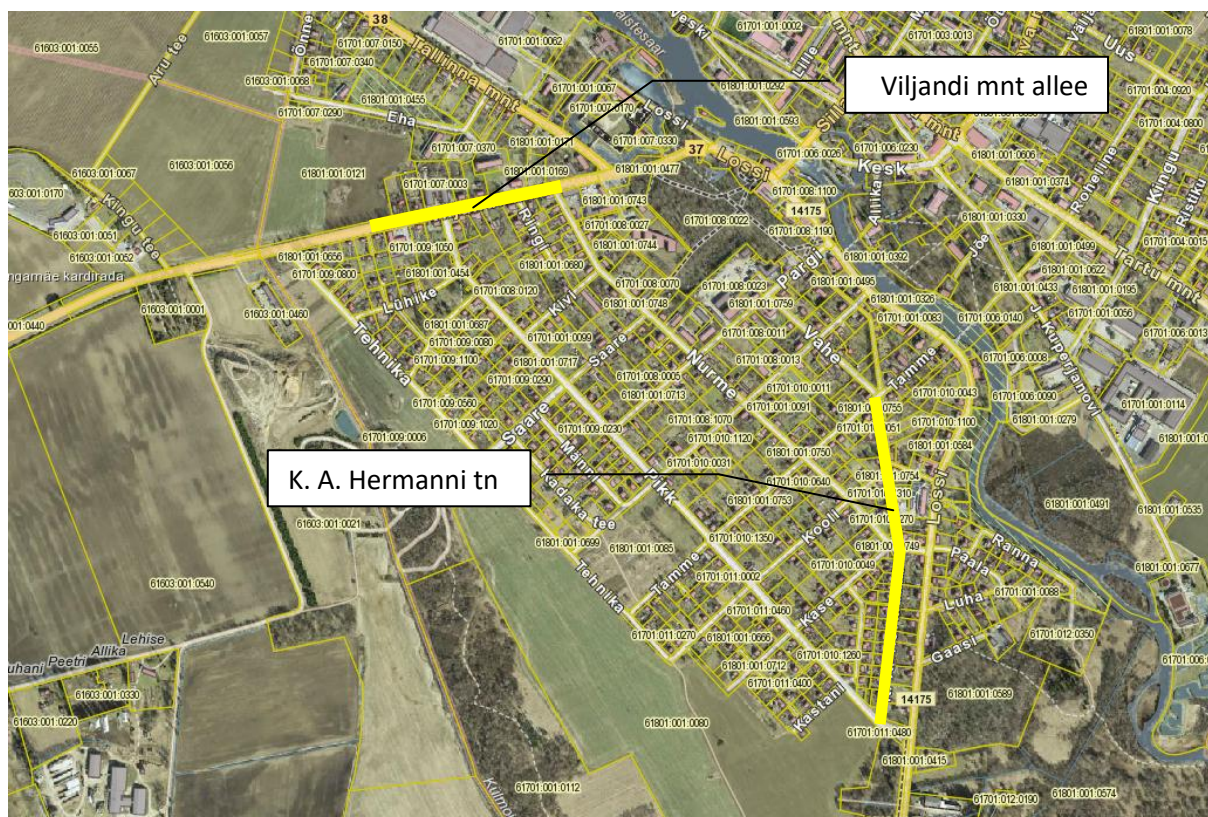
Välitööd teostasid Sulev Nurme ja Sten Juur 18.12.2020. Töö on koostatud tellija poolt esitatud digitaalsetele alusplaanidele ja Maa-ameti ortofotole (kuna alusplaanid ei kajasta uuringualasid kogu ulatuses). Töö digitaliseeris ja vormistas Sulev Nurme (volitatud maastikuarhitekt 8).

1.2. Objekti lühikirjeldus, inventeerimise eesmärk

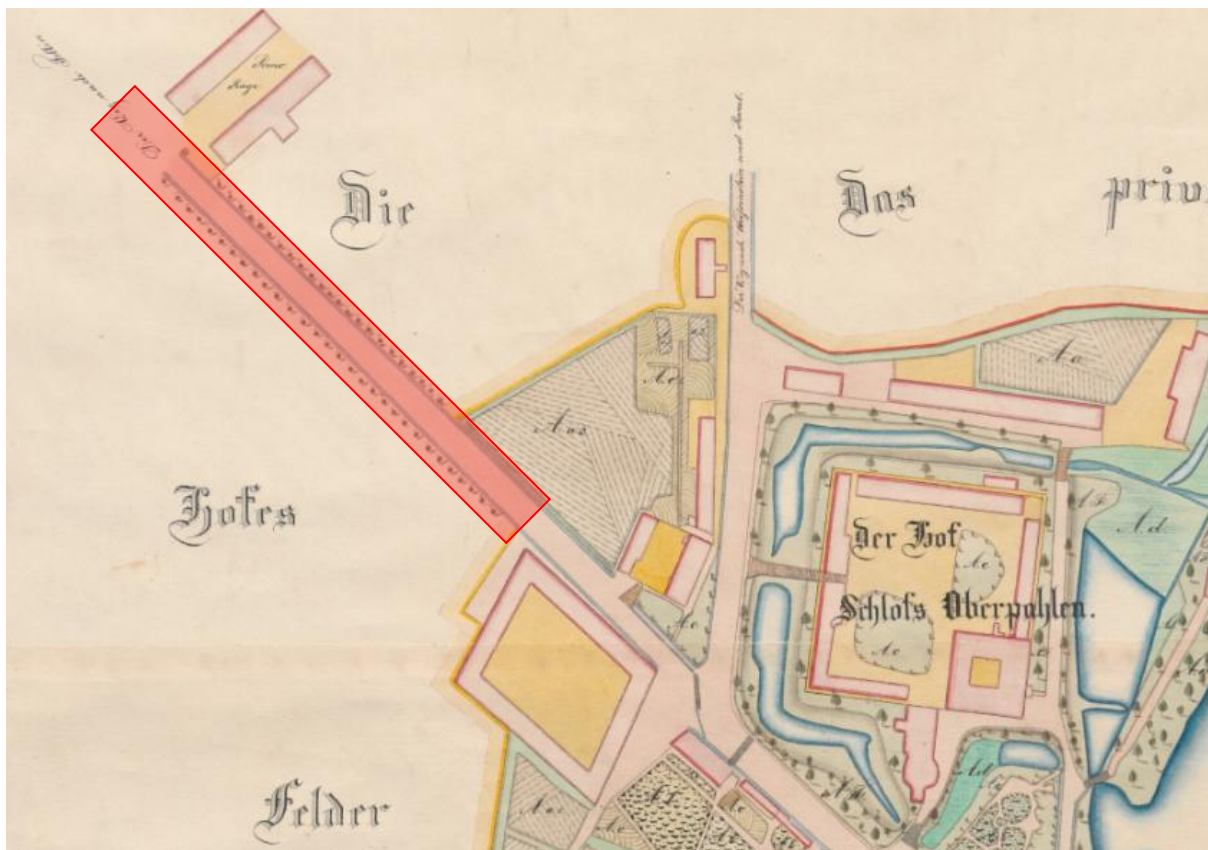
Viljandi mnt saarerida on säilinud põhjapoolne puuderida Vana-Põltsamaa mõisa alleest. Puude parameetrite ja ajalooliste plaanide alusel võib arvata, et alleerea vanemate puude vanus on vähemalt 140. a.

K. A. Hermannini puistu moodustab kaherealine kaseallee, mille vanemate puude vanus võib olla üle 80 a. Allee on säilinud hästi Jaama ja Tamme tn vahelisel lõigul, mujal fragmentaarselt.

Inventeerimise eesmärk oli hinnata eelpoolmainitud tänavatel kasvavate puude seisundit. Kuna mõlemal tänaval on tegemist linnapildis olulise maastikuarhitektuurse ja kultuuriväärtusliku objektiga, on puude hooldussoovituste juures arvestatud alleede lisaväärtuste säilitamisega.

Skeem 1. Inventeeritava ala orienteeruv asendiskeem – skeemil näidatud valge punktiiriga (allikas: Maa-amet).

Skeem 2. Väljavõte 1876. a Vana-Põltsamaa mõisa plaanist (EAA 1348.002.278.1.k1).

2. Hindamise metoodika

Puud hinnati üksikult. Igale puule määrati ka seisundiklass skaalas 1-5, kus 5 tähendab vigastamata, tervet puud ja 1 - halvas seisus kuivavat või kuivanud ja ohtlikku puud¹.

Iga puu andmed kanti numereeritud koondtabelisse (puu nr tabelis vastab puu numbrile plaanil). Selles nimekirjas järgneb igale numbrile puittaime nimetus; seisundi hinnang; puu diameeter 1,3 m kõrgusel sentimeetrites, kõrgus, võra läbimõõt, märkused ja soovitusd raieks ning hoolduseks.

Töö käigus mõõdeti alusplaanil (M 1:500) toodud üksikpuud, põõsad ja grupid ning alusplaanile kanti nende haljastuslike objektide võra või võrastike projektsiooni orienteeruv kontuur, mille juurde kirjutati alusplaanile puittaime number. Puud, mille asukohti alusplaanil ei kajastu, on näidatud plaanil võra kontuurina orienteeruvalt.

Üksikpuudel on mõõdetud rinnasdiameeter 100 cm täpsusklupiga.

Hindamistulemused kajastuvad joonistel 1, 2 ja tabelites 1, 2. Seletuskiri ja tabelid on kehtivad/loetavad koos joonisega ning vastupidi, joonis koos seletuskirjaga.

Käesolev töö ei sisalda dendropatoloogilisi täpseid hinnanguid. Märkustena on ilmnemisel kirjeldatud silmaga nähtavaid olulisi vigastusi ja kahjustusi, mis on märgitud koondtabeli märkuste veergu.

Kummagi tänava allee kohta on esitatud soovituslik taastamisistutuste plaan puhuks, kui haldaja otsustab alleed uuendada.

¹ Nutt, N. Nurme, S., jt. 2008. Parkide restaureerimine. TTÜ Tartu Kolledž, Tartu; lk 295-297.

3. Hinnatud puude lühikirjeldus ja seisukord

3.1. Viljandi mnt

Viljandi mnt puistu moodustavad peamiselt üle 140. a vanused saared. Kokku inventeeriti 55 puud-põõsast ja puudegruppi, neist 11 on noored puud, isetekkeline looduslik uuendus, suurtest puudest on harilikke saari 39. Viimastest 19 on halvas seisus, kaks puud (nr 14 ja 45) on väga halvas seisus, seejuures puu nr 14 on väga murdumisohtlik (ristipraod). Halvas seisus on ka kaks vana jalakat. Ülejäänud vanade puude seisundit võib pidada rahuldavaks eeldusel, et teostatakse operatiivselt võrahooldus.

Kõikidel hinnatud vanadel saartel, vahtratel ja jalakatel leidub võrades läbivalt suuri kuivanud murdumisohtlikke oksid. 25 puul täheldati primaarsed tüvemädanike tunnused. Paljudel linnapoolsetel puudel on juure- ja juurekaela vigastused.

Loodusliku uuendusena tekkinud Kuningamäe pool olevad noored puud on tihedates gruppides, neist üksikute majandamine haljastuspuudena on võimalik, kuid vaja on kiiret harvendamist.

Tervikuna võib öelda, et hinnatud puude seisund tervikuna on pigem halb. Puud vajavad suuremahulist võrahooldust, kaks on murdumisohtlikud ja tuleb likvideerida. Arvestades liigi iseärasusi, puude vanust ja puude võrade olukorda, on tõenäoline, et võrahooldus ei pruugi olla tulemuslik, samuti on tõenäoline, et osade puude puhul ei ole võimalik tagada võrahooldusega nende ohutustamist. Seetõttu, kui on võimalus, et on olemas vahendid puurea asendamiseks, on soovitatav see asendada. Asendamisel oleks soovitatav kaaluda ka teisel pool tänavat olnud saarerea asendamist.

Puistus ettenähtud soovituslikud primaarsed hooldus- ja raietööd on esitatud puistu koondtabelis vastavas hooldustööde ja raiete tulbas (lisa 1).

Puistu plaan on esitatud joonisel 1.

Puistu koondtabel on lisas 1 (digiversioonis eraldi xlsx formaadis failina).

3.2. K. A. Hermannini tn

K. A. Hermannini puistu moodustavad peamiselt 30...80. a vanused kased. Kokku inventeeriti 128 puud-põõsast ja puudegruppi, neist 113 olid kased, 15 puud olid muudest erinevatest liikidest. Inventeeritud kaskedest on 36 halvas seisus, neli puud (nr 3, 87, 90, 108) on väga halvas seisus, seejuures 9 puud võivad olla murdumisohtlikud. Ülejäänud kaskede seisundit võib pidada rahuldavaks.

Eraldi hinnati Tamme-Nurme lõigul kahte paplit teisel pool teed. Puud võivad olla ohtlikud kõrvalkinnistule. Paplid vajavad kiiret võrahooldust, vajadusel võra vähendamist ja tasakaalustamist (puud on olnud arvatavasti põetud ja üle kasvades tekkinud deformatsiooni tõttu kaldu hoonete suunas).

Üksikutel hinnatud puudel leidub võrades kuivanud murdumisohtlikke oksid, primaarset võrahooldust vajab 17 puud, erinevaid võrahooldustööd 27 puud. 66 puul täheldati primaarsed tüvemädanike

tunnused. Paljudel puudel, eriti Tamme-Nurme vahelisel lõigul on koore-, juure- ja juurekaela vigastused.

Puistu alleeilmelisus on säilinud Pargi-Tamme tn lõigu. Tamme-Nurme lõigul on alleeilme fragmentaarne ja ei moodusta tervikut. Nurme-Pikk tn vahelisel lõigul alleeilme ei ole säilinud. Üldjoontes on tervikseisund hinnatud puistul rahuldav. Kuna Nurme-Tamme vaheline alleeilme ei ole tajutav tervikliku alleena, puud on kohati tugevalt vigastatud ja nõrgestatud, siis on otstarbekas sellel lõigul allee uuendada. Jaama-Tamme lõigul ei ole hetkeseisus kogu allee uuendamine vajalik.

Puistus ettenähtud soovituslikud primaarsed hooldus- ja raietööd on esitatud puistu koondtabelis vastavas hooldustööde ja raiete tulbas (lisa 2).

Puistu plaan on esitatud joonisel 2.

Puistu koondtabel on lisa 2 (digiversioonis eraldi xlsx formaadis failina).

4. Taastamisistutused

Alleede raied taastamisistutuste jaoks võib teha vaid juhul, kui taastamisistutuste tegemine on garanteeritud. Raiuda võib vahetult taastamisistutuste tegemise eel.

Taastamisistutuste skeemid on antud joonistel 1 ja 2. Taastamisistutuste skeem on geoaluse lünklikkusest ja vanusest tulenevalt soovituslik. Istutuste plaanisel tuleb istutusjooned ja istutusvahe täpsustada arvestades tehnovõrke jm muutunud situatsioonist tulenevaid kitsendusi.

K. A. Hermannini tn olemasolev puude istutusvahe reas on 7,5...8 m. Soovitusena tehakse ettepanek taastada üks puuderida lõigul Tamme tn – Nurme tn. Kaaluda võib ka Nurme tn – Pikk tn lõigule uue puuderea rajamist, kuid kuna selle osa kohta puudub geoalus täielikult, siis käesolevas töös selle lõigu taastamist käsitletakse hüpoteetilisena.

Taastamisistutuse ettepanekud ja nõuded:

- liik: arukask või pooppuu, kokku 39 puud;
- istutusvahe 7,5 m; istutusjoon vana kasereaga samale joonele;
- istikute mõõtmed:
 - kõrgus: 3,5...4,5 m;
 - võra kõrgus maapinnast: 2,5 m;
 - minimaalne võra läbimõõt ladvast võra alaservani: 1,5 m;
 - rinnasdiameeter: 4...6 cm;
 - mullapalli läbimõõt mitte alla 60 cm;
- istiku alune tuleb multšida min 60 cm läbimõõduga ringina;
- paigaldada tuleb tüvekaitsed trimmerdamisel tekkivate vigastuste vältimiseks.

Viljandi mnt olemasolev puude istutusvahe reas on 7...9 m. Soovitusena tehakse ettepanek taastada puuderida kogu ajaloolises ulatuses. Taastamisistutuse ettepanekud ja nõuded:

- läänepärn, 92 puud (kuna harilik saar ei ole haiguskindel);
- istutusvahe 7,5 m; istutusjoon valida vana saarereaga samale joonele;
- istikute mõõtmed:
 - kõrgus: min 4,5 m;

- võra kõrgus maapinnast: 2,5 m;
- minimaalne võra läbimõõt ladvast võra alaservani: 1,5 m;
- rinnasdiameeter: 5...6 cm;
- mullapalli läbimõõt mitte alla 60 cm;
- istiku alune tuleb multšida min 60 cm läbimõõduga ringina;
- paigaldada tuleb tüvekaitsed trimmerdamisel tekkivate vigastuste vältimiseks.

5. Orienteeruvad tööde mahud

5.1. Viljandi maantee

Nr	Töö nimetus	Ühik	Hulk
1.	Ohtlike puude raie	tk	2
2.	Võrahooldus	tk	39
3.	Kuivanud harude raie	tk	4
4.	Võra kujundamine (looduslik uuendus), võraaluse puhastamine	tk	1...2
5.	Harude omavaheline toestamine (arborist otsustab)	tk	1
Taastamisistutused (läänepärn)		tk	92

5.2. K. A. Hermannini tn

Nr	Töö nimetus	Ühik	Hulk
1.	Ohtlike puude raie	tk	kuni 8
2.	Võrahooldus	tk	27
Taastamisistutused (arukask või pooppuu)		tk	39

Lisa 1. Viljandi mnt puistu koondtabel

/ Digiversioonis eraldi xlsx formaadis failina /

Lisa 2. K. A. Hermannini tn puistu koondtabel

/ Digiversioonis eraldi xlsx formaadis failina /

